

Biologisch plantgoed aardbeien beschikbaar

Yves Hendrickx

Project: *Biologisch plantgoed aardbeien*

Doelstelling: *Biologisch plantgoed beschikbaar maken voor de biologische aardbeiteler*

Organisatie: Provinciaal Proefcentrum voor Kleinfruit 'Pamel'

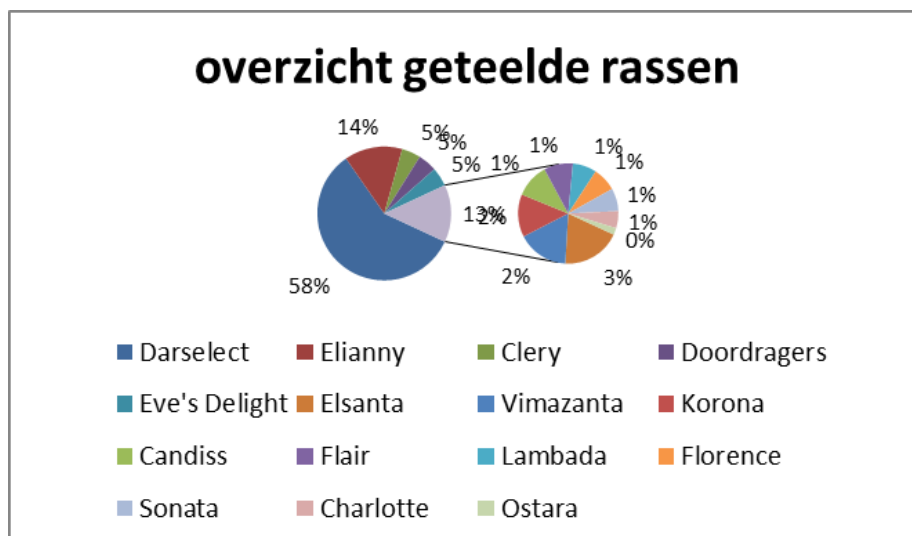
Periode: *april 2012 tot december 2013*

Tot voor 2012 was er voor de biologische aardbeiteler geen biologisch plantgoed beschikbaar. Zelf vermeerderen of ontheffing aanvragen waren de mogelijkheden om plantgoed te hebben. Met de uitvoering van dit project kwam daarin verandering. Via een bevraging van de sector werd het huidige gebruik van aardbeiplantgoed in kaart gebracht en enkele knelpunten blootgelegd. Kennismakingspakketten lieten de telers kennismaken met biologisch plantgoed. Een vergelijkende proef met gangbare en biologische planten nam de onzekerheid weg over de productiecapaciteit van biologische planten. Een draaiboek maakt het nu voor iedereen duidelijk hoe en of het toegelaten is om zelf planten te vermeerderen. De vele contacten met telers, leveranciers, experts en vertegenwoordigers van verschillende organisaties hebben ertoe geleid dat sinds 2013 biologisch plantgoed van junidragers en doordragers beschikbaar is.

Telers hebben interesse in biologisch plantgoed

Met een enquête bij de biologische aardbeitelers in Vlaanderen werd informatie verzameld over het aantal planten en rassen dat wordt aangeplant, of ze zelf vermeerderd worden of niet, wat de frequentie is om nieuw aan te planten en of er interesse is om biologisch plantgoed aan te kopen. De bevraging werd door 20 bedrijven ingevuld. Dit is ruim de helft van het aantal biologische aardbeitelers in Vlaanderen. Bovendien werden in totaal 65.500 planten via de enquête aangemeld; deze kan dus als representatief worden beschouwd. Uit de resultaten blijkt dat een ruim assortiment aan rassen gebruikt wordt. De meeste planten zijn junidragers: de verhouding tussen junidragers en doordragers bedraagt 90/10.. Bij de doordragers was Eve's Delight het belangrijkste ras.

Aardbeien worden meestal (47%) jaarlijks opnieuw aangeplant. Soms blijven ze nog een tweede (37%) of een derde jaar (11%) staan.

Langer blijven staan is eerder een uitzondering. Het grootste deel (71%) van de aardbeiplanten wordt aangekocht bij gespecialiseerde vermeerderingsbedrijven uit Nederland, Frankrijk, Italië of via lokale tuincentra in Vlaanderen. Een kwart van de telers vermeedert zelf planten. Opmerkelijk bij deze groep is het ontbreken van informatie over het gebruikte ras.

Omwille van het niet-beschikbaar zijn van biologisch plantgoed bij aanvang van het project, betreffen de enquêteresultaten gangbaar uitgangsmateriaal. Op de vraag of er interesse bestaat voor de aankoop van biologisch plantgoed was het antwoord overduidelijk. Met 94% gaven de aardbeitelers duidelijk aan dat ze interesse en zelfs nood hebben aan degelijk biologisch plantgoed.

Techniek van vermeerderen uitgetest

In 2012 werd een vermeerderingsperceel opgezet met als doel de vermeerdering van eigen plantmateriaal te demonstreren. Daarnaast werd in 2012 een eerste levering van het beperkte aanbod aan biologische planten afgezet op het PPK. Samen met de eigen planten werden proefpakketten samengesteld. In totaal werden 11.165 planten verdeeld aan 17 bedrijven. De verdeling tussen de rassen onderling volgde ongeveer de verhoudingen die uit de enquête naar voren kwamen.

Geen verschil tussen gangbare en biologische planten

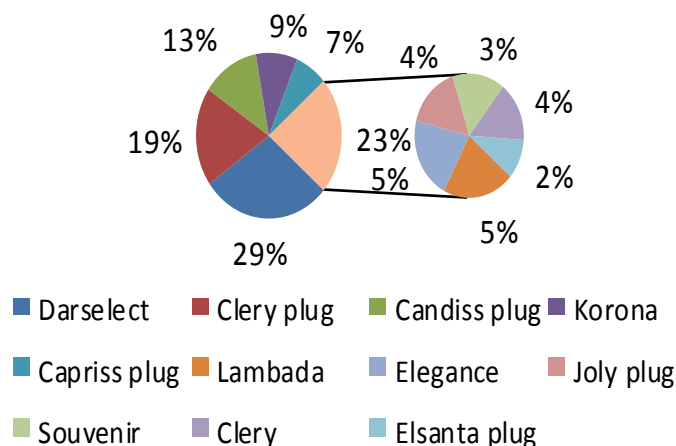
Naast de beperkte beschikbaarheid van biologisch plantgoed bleef ook twijfel over de kwaliteit van het biologisch plantgoed een drempel om voor de biologische planten te kiezen. Op het PPK werd in het kader van het project een vergelijkende proef opgezet met gangbare en biologische planten van Clery. De oogst startte op 16 mei 2013 en eindigde op 21 juni 2013.

Er werden geen significante verschillen gevonden in productie en vruchtsortering tussen de gangbare planten en biologische planten. De productie bedroeg in deze proef iets ruim 42 ton/ha. Ook bij het meten van Brix en vruchtgewicht werden geen verschillen vastgesteld.

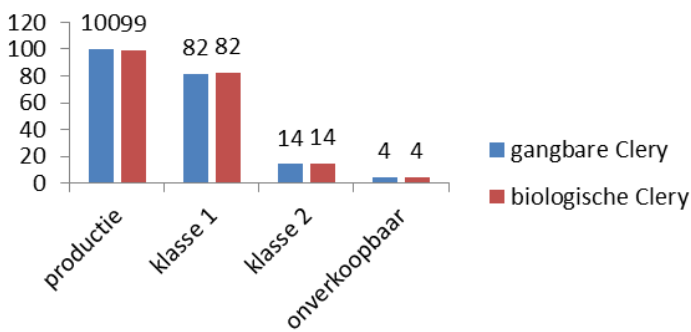
Bij eerdere proeven op PPK gaf het biologisch plantgoed gemiddeld 11 % meer productie zonder invloed op de sortering.

planten in proefpakket

productie en sortering oogstjaar 2013

Bij deze eerdere proeven hadden deze planten echter een verschillende oorsprong, wat een grote factor kan zijn in het verklaren van de verschillen. In de proef in 2013 was het materiaal afkomstig van hetzelfde vermeerderingsbedrijf, vermeerderd volgens dezelfde principes en technieken en afgeleverd als hetzelfde type plant. Er lijkt dus meer verschil te zijn tussen de vermeerderingstechnieken bij verschillende bedrijven dan tussen de gangbare en biologische vermeerderingstechniek van eenzelfde bedrijf. Het bewijs is in elk geval geleverd dat biologische planten zeker niet minder productiepotentieel hebben dan gangbare planten.

Draaiboek "Vermeerderen van plantgoed" verschaft uitleg over de vermeerdering

Het zelf vermeerderen van biologisch plantgoed op het eigen bedrijf is slechts in beperkte gevallen toegestaan. Bij de biologische aardbeiteilers was hierover nog grote onwetendheid; het werd als een gebruikelijke praktijk beschouwd om uitlopers van eigen planten te gebruiken als plantgoed voor een nieuw teeltseizoen. Het gebeurt soms ook dat de overschot van eigen vermeerdering vol goede bedoelingen wordt doorverkocht aan een collega-teler. Nochtans gelden hiervoor tal van wettelijke bepalingen. Samengevat kunnen we stellen dat aardbeiplanten enkel voor eigen gebruik vermeerderd kunnen worden als er voor het ras geen communautaire kwekersrecht bestaat. De verplichtingen rond verkoop of distributie worden uitgebreid beschreven in het draaiboek dat te raadplegen is op de website van het CCBT (www.ccbt.be)

Biologisch plantgoed beschikbaar

Tijdens de uitvoering van het project werd duidelijk dat een aanbod aan biologische planten het best gerealiseerd wordt via bestaande plantenvermeerderders. Er werd met verschillende plantenvermeerderders in Nederland, Frankrijk en Italië onderhandeld. Niet iedere plantenkweker heeft een Belgische of Vlaamse vertegenwoordiger en ook de afstand tot de vermeerderingsbedrijven en het verschil in taal bemoeilijken de communicatie. De kennis op het proefcentrum en de jarenlange contacten met deze bedrijven hebben ertoe bijgedragen dat twee bedrijven gevonden werden die biologische aardbeiplanten willen aanbieden. Het gaat om bedrijven met een complementair assortiment, omdat ze met rassen uit twee verschillende veredelingsstations werken. Dit leidt tot een ruim aanbod dat de behoefte van de hedendaagse biologische aardbeiteiler kan dekken.

Voor de aanplant van de junidragers in augustus en de doordragers in het najaar werd er in het kader van het project in 2013 een gezamenlijke aankoop gecoördineerd door het PPK 'Pamel'. Hierover verschenen er in de nieuwsbrief van de maand mei 2013 en van de maand juni van 2013 twee artikels.

- [Biologisch plantgoed van verschillende aardbeirassen beschikbaar voor de augustusplanting \(junidragers\)](#)
- [Biologisch plantgoed van doordragende aardbeien beschikbaar](#)

Hierop reageerden zowel Vlaamse, Waalse als Nederlandse telers.

In totaal werden er door 26 telers meer dan 100.000 planten besteld. Dit aantal is aanzienlijk voor een eerste initiatief, zeker omdat dit aanbod enkel via de nieuwsbrieven van het CCBT gecommuniceerd werd en niet werd aangemeld in de OrganicXseeds-databank.

Aandachtspunten

Dankzij het project waren er voor het eerst van 16 rassen junidragers en 9 rassen doordragers biologische planten beschikbaar. Het ruime aanbod betekent echter niet dat alle rassen die momenteel via ontheffing gebruikt worden nu in een biologische variant beschikbaar zijn. Zo is er nog geen aanbod voor het meest gebruikte ras Darselect. Er blijft nog een weg af te leggen om ook voor deze rassen een aanbod te realiseren.

De biologische planten zijn plugplanten. Deze plugplanten vragen andere teeltzorgen dan planten met naakte wortel.

Er is ook aandacht nodig voor de BTW-regeling bij intracommunautaire aankopen en de regelgeving rond het plantenpaspoort.

Ook in België is een verstrenging van de regelgeving bij het verlenen van ontheffingen op komst, net als in de ons omringende landen. Op sectorniveau heeft PPK Pamel hierop geanticipeerd met dit project, het is ook nodig om hier op het niveau van de individuele bio-teler tijdig op te anticiperen.

Conclusie

Het hoofddoel van het project is met succes gerealiseerd. Er waren in 2013 voor het eerst van 25 rassen biologische planten beschikbaar. Twijfels omtrent kwaliteit en productiepotentieel van het biologische plantgoed werden via veldproeven op PPK 'Pamel' weerlegd. De telers hebben dan ook aanzienlijk gebruik gemaakt van het aanbod. Een draaiboek geeft inzicht in de vermeerdering van aardbeiplanten. De inspanningen met betrekking tot het biologisch plantgoed zullen worden verdergezet.

Geef uw mening over dit project:

[Klik HIER!](#)

Contactpersonen: Yves Hendrickx

Tel: +32 (0)54/320846 – +32 (0)477/742148

E-mail: proefcentrum.pamel@vlaamsbrabant.be